

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Datum: 19 december 2019 Kenmerk: 1605621
Aan: Alle werkgroep leden, projectteam SAS (Salmsteke-Schoonhoven)
Van: Koen Mathot

Werkgroepbijeenkomst 19 december 2019 Project SAS

STERKE LEKDIJK

"De 'magie' die het gebied oproept mag niet verloren gaan"

"Het huidige karakter zou naar mijn idee zoveel mogelijk behouden moeten worden (meanderend, divers in beplanting, mogelijkheden om uiterwaarden in te lopen, verkeersluw, etc.)"

"Het project zet ook in op het verkrijgen van grond voor het waterschap, wat vanuit het belang van het waterschap goed te begrijpen is, maar waar een bewoner weinig bij te winnen heeft"

"Ik wil mijn kennis en expertise als dijkbewoner inzetten voor de dijkversterking met bijzondere aandacht voor de projectmatige aanpak"

1) Kennismaking en doel van werkgroep bijeenkomst

Deelnemers

De heer en mevrouw Scholman, de heer J.C. van Driel, de heer M. Buitelaar, mevrouw. C. Brokking, de heer M.C. Eikelenboom, De heer. Den Boer (Afgemeld), mevrouw. B.M. Gumbert, de heer J. de Hoop, de heer J. Noorlandt, mevrouw. A. Roos, de heer B.H. Timmer, de heer E. Timmer, de heer G. Smeets, mevrouw J. Nieuwpoort, de heer M. Hochtin Boes, de heer D. van den Dool De heer M. Mes

Vanuit het projectteam HDSR

Programma van de avond

- Kennismaking
- Verwachtingen werkgroep bespreken
- Herhaling bewonersavonden
- Presentatie van het onderzoek verkeer & Recreatie door Marc Laeven
- Presentatie van de verhaallijn door Robbert Jongerius

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Koen Mathot, Kim Barmantloo, Marc Laeven, Eline Amsing, Robbert Jongerius, Mark Grutters	➤ Presentatie van het onderzoek Cultuur en Archeologie door Eline Amsing ➤ Koffie ➤ Uiteen gaan voor gesprekken over de verschillende onderwerpen. ➤ Afsluiting
--	---

De bijeenkomst werd gestart met een kennismakingsronde. De aanwezigen hebben allen een toelichting gegeven van hun persoonlijke motivatie om bij de bijeenkomst aanwezig te zijn. In bijlage I van dit verslag zijn enkele toelichtingen bijgevoegd.

2) Spelregels werkgroep bijeenkomsten en rol werkgroep (Koen)

Koen Mathot licht het doel van de werkgroep binnen het project Salmsteke-Schoonhoven toe. Dit om de verwachtingen naar elkaar duidelijk te maken. Er zijn vooraf spelregels opgesteld voor het werken in de werkgroep, deze zijn te vinden in de presentatie bijgevoegd in bijlage II van dit verslag. Er is een vraag gesteld over een positief kritische houding in de groep. Koen Mathot licht toe dat kritiek op het project zeer welkom is binnen (en buiten) de werkgroep. Echter moet dit passen bij het verder brengen van het project en niet tegenwerken. Als iemand het ergens niet mee eens is hoort HDSR dit graag en gaan we hierover in gesprek. Iedereen is vrij om te communiceren maar HDSR hoopt dat juist de werkgroep en het contact via de omgevingsmanager van het project gebruikt wordt voor de communicatie.

3) Herhaling bewonersavonden november (Koen)

Koen Mathot geeft een herhaling van de presentatie van de bewonersavonden gehouden in november. Enkele aanwezigen van de werkgroep waren hier niet bij aanwezig.

4) NGE, K&L, Bodem, Wonen+Werken inventarisatie (presentatie Overige onderzoeken) (Koen)

Koen Mathot geeft een korte presentatie van de bureauonderzoeken Niet Gesprongen Explosieven, Kabels en Leidingen inventarisatie en de woon- en werksituatie op en rondom de dijk. Belangrijkste conclusies zijn dat het project gebied niet verdacht is op niet gesprongen explosieven. Verder onderzoek is op dit onderwerp niet nodig. Voor de kabels en leidingen welke geïnventariseerd zijn, zijn er geen zogenaamde cruciale kabels of leidingen in het projectgebied aanwezig. Dit

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

betekent dat de kabels en leidingen welke in het projectgebied aanwezig, indien nodig, verlegd of aangepast kunnen worden op basis van het dijkontwerp. Andersom is dus niet van toepassing: het dijkontwerp aanpassen aan bestaande kabels of leidingen. Bij een grote water of gasleiding zou er overwogen kunnen worden om de dijkverbetering hier omheen te leggen. Dat is hier dus niet van toepassing. De woon- en werk situatie is in kaart gebracht voor juiste communicatie en voor een eerste inventarisatie van de te verwerven gronden voor project SAS.

5) Presentatie Verkeer & Recreatie (Marc)

Marc Laeven presenteert kort de situatie op het dijktraject voor verkeer en recreatie. De weg voldoet aan Duurzaam Veilig richtlijnen qua functie vormgeving en gebruik. Het meest westelijke deel van de Lekdijk vraagt echter wel om aanpassing van de vormgeving (suggestiestrook en bermmaatregelen, deze ontbreken op delen op dit moment). Vanuit veiligheidsoogpunt zijn een aantal aandachtspunten te noemen: snelheid, geleiding, zichtbaarheid langzaam verkeer en inhalen. Verder is geconstateerd dat de attentiewaarde van kruispunten beter mag. Recreatieve voorzieningen mogen iets meer aandacht, bijvoorbeeld met een eigen voorziening voor wandelaars in de bermen.

6) Presentatie Cultuurhistorie en Archeologie (Eline)

Omwille van de tijd is deze presentatie niet gehouden. De onderwerpen zijn toegelicht bij de presentatie van de verhaallijn door Robbert.

7) Verhaallijn Project SAS (Robbert)

Robbert vertelt de verhaallijn aan de hand van een aantal beelden. De verhaallijn is opgebouwd uit een beschrijving van het ontstaan van het landschap, de vroege dijkgeschiedenis en de meest recente tendensen. Daarna wordt toegelicht welke ruimtelijke kwaliteiten per dijkvak als waardevol gezien worden en waar de accenten liggen op verschillende delen langs de dijk.

8) Koffie 20.00

9) Discussie rondom 3 tafels aan de hand van kaarten

Na het plenaire deel is gevraagd aan de werkgroepleden om input te leveren op de verschillende thema's. Er waren drie tafels ingericht: Verkeer & Recreatie (Marc Laeven), Landschap, Cultuurhistorie & Archeologie (Eline Amsing en Robbert Jongerius) en Natuur en Landbouw (Koen Mathot en Mark Grutters). Hieronder zijn de verschillende ideeën, kansen en opmerkingen in een schema onder elkaar gezet. In bijlage IV is een impressie te vinden van de kaarten met de post-its.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Tafel voor Natuur & Landbouw

- De bestaande natuur & cultuur behouden in het gebied bij de kleiputten langs woninglinten
- De Bol is eentoniger geworden door het type beheer wat wordt uitgevoerd “vroeger zag de bol er veel mooier uit dan nu, het gebied is helemaal dichtgegroeid”.
- Het beheer in de uiterwaarde moet verbeterd worden.
- Bij de getijdegeul bij Lopik kan een bruggetje aangebracht worden om weer een rondje te kunnen wandelen, vroeger was dit wel mogelijk door de aanwezige dam.
- Indien compensatie vanuit Rijkswaterstaat buitendijks nodig is, doe dit buitendijks in de bestaande geulen en maak geen nieuwe, dat zou de karakteristiek van het gebied ernstig aantasten.

Tafel voor Recreatie & verkeer

- Sluipverkeer is aanwezig (spitstijden) (3x)
- Snelheid van auto's is vaak te hoog, verkeersremmende maatregelen treffen
- Weg niet te lang recht maken, dus bochten of stroken inrichten i.v.m. snelheid
- Landbouwverkeer vormt geen probleem op de weg op de dijk.
- Vrachtverkeer aandachtspunt.
- Handhaving snelheid & parkeren op de dijk.
- Lozingen vanuit schepen handhaven.
- Kruispunt Schoonhoven provinciale weg is onoverzichtelijk.
- Weg naar het zwembad veilig maken, inclusief de verbinding met de nabijgelegen nieuwbouwwijk.
- Parkeren fietsen (zonder overlast bewoners) voorzieningen.
- Lange wandeling wordt nu gemist in de uiterwaarden.
- Verken mogelijkheden met bewoners voor wandelen.
- Voor- en tegenstanders van varkensruggen naast de weg.
- Verbinden Tiendweg – Dijk; verken eventueel parkeermogelijkheid iets van de dijk af (perceel langs Tiendweg).

Tafel voor Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en Archeologie

- Wandelpaden voor overig verkeer (pad buitendijks).
- Drukker vanuit nieuwbouw Schoonhoven (Honden uitlaten).
- Zijdedweg is druk & onveilig, te smal.
- Tiendweg onverhard houden en kwaliteit van de Tiendweg erkennen (onverhard) en landelijk karakter).
- Geen splitsing van verkeerstypen.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

- Wat meer licht op de dijk.
- Weg niet smaller, iets breder op de dijk.
- Iets van parkeerplekken.
- Bruggetje erbij.
- Zet meer in op fietsvoorzieningen.
- Jetskiverbod.
- Parkeren achter camping Henkie.
- Mooie smalle paden voor wandelaars in uiterwaarde/struinpadij.
- Meer mogelijkheden langs Dijk - extra rondjes mogelijk.
- Grondlichaam bij dijkmagazijn bevat veel zand, zodat het dijkleger hier de lege zandzakken snel zouden kunnen vullen.
- Dijkputten zijn bij de laatste dijkversterking verlegd richting de Lek.
- Grienden in de uiterwaarde zijn vier jaar geleden omgezaagd.
- In 1751 was de laatste dijkdoorbraak, en wel op twee plekken tegelijkertijd. Er waren toen mensen die vast zatentussen de twee doorbraken. Bewoners aan de overzijde van de Lek hebben hen gered.
- De verbindingen met de overkant van de Lek waren vroeger beter dan nu. In het Jaarsveldse gebied waren maar liefst 6 veren. De veerdienst naar Nieuwpoort is al zo'n 150 jaar weg, maar de veerstoep ligt er nog!
- Het wiel bij Willige Langerak is al in de 16e eeuw ontstaan en heet hier ook wel de Waai, de Waaikuil of 't Gat.
- Gegraven Wiel t.h.v. Lopik.
- Dijk is bij de laatste dijkversterking t.h.v. het bebouwingslint ongeveer 15 meter naar de rivier verlegd en de boeren hebben buitendijks land voor binnendijks verruild.
- De kerk en de huisjes van Willige Langerak waren van hout zodat ze snel afgebroken konden worden om een vrij schietveld te creëren vanuit de vesting van Schoonhoven in de Hollandse Waterlinie.
- Bij Lekdijk West 28 staat een monumentale en oude walnoten boom.
- Er ligt veel rotzooi in de uiterwaard bij de heul en De Bol. Zitplaatsen trekken hangjongeren aan. 's Nachts is het pikkedonker langs de dijk.
- Vroeger ging het vervoer 90% over water. Verder werden dijken en kades die als waterkering waren aangelegd gebruikt als weg. Deze liepen vooral oost-west; noord-zuid waren de verbindingen schaars.
- Iemand uit de werkgroep kwam met het idee om met een app met gps te werken om verhalen te vertellen langs de dijk. Zoals Gypse Guide waar mensen ook zelf foto's en info kunnen uploaden.
- Ook de visserij was belangrijk, onder meer werd er veel zalm verhandeld. De visafslag was in het oude postkantoor in Schoonhoven, hier werd zalm verhandeld.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

• Bij Willige Langerak was een tuimelkade zodat het leger zich hier bij de Oude Hollandse Waterlinie achter de dijk kon verschuilen.
• De binnenpolderkade bij Schoonhoven is de grens tussen graafschap Holland en bisdom Utrecht en stond haaks op een donk.
• In de Tweede Wereldoorlog is een boot gebombardeerd/ beschoten bij Schoonhoven/ Willige Langerak.
• Bij Lekdijk West 4 in Jaarsveld stond een echte wachtpaal, de rest stond bij boerderijen.

In bijlage V staan vind je een aantal anekdotes uit het gebied.

10) Terugkoppeling discussie en aanvullingen

Gedurende de bijeenkomst zijn er een aantal belangrijke vragen gesteld die voor deze avond niet op de agenda stonden. Hieronder staan de vragen weergegeven met het antwoord gegeven tijdens de werkgroep.

- a) De aanpak en de gevolgen van de grondaankoop zijn onduidelijk. Ook de argumenten om voor het aankopen van de gronden over te gaan zijn niet duidelijk. Wanneer wordt dit duidelijk gemaakt aan ons?

Er is behoefte aan meer informatie over dit onderwerp bovenop de informatie welke door de bestuurder tijdens de bewonersbijeenkomsten is gegeven en in de presentatie te vinden is. Er is afgesproken dat er in het eerste kwartaal van 2020 een bijeenkomst door HDSR wordt georganiseerd waarin de werkgroep wordt meegenomen in de totstandkoming van het beleid van HDSR met betrekking tot grondverwerving en wat dit voor gevolgen heeft voor de perceeleigenaren. De werkgroepleden krijgen een uitnodiging voor deze bijeenkomst. De bijeenkomst zal gehouden worden voorafgaand aan de plenaire bijeenkomst waar de Nota van Uitgangspunten zal worden gepresenteerd.

- b) Wordt de Nota van Uitgangspunten gedeeld met de werkgroep voordat de Nota vanuit Uitgangspunten gepubliceerd gaat worden?

De werkgroep bijeenkomst van 19 december is bedoeld om input aan te leveren voor het opstellen van de Nota van Uitgangspunten. Tijdens een plenaire bewonersbijeenkomst zal de Nota toegelicht worden. De werkgroep leden zullen de Nota van Uitgangspunten ontvangen voor de plenaire bewonersbijeenkomst. De Nota wordt vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van HDSR.

- c) De nut en noodzaak voor de dijkverbetering is nu niet duidelijk. Wat is de opgave?

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

De dijk is afgekeurd volgens de huidige veiligheidsnormen voor primaire keringen. Daarom is het project Sterke Lekdijk opgestart en moet de dijk versterkt worden.

Door het Rijk zijn nieuwe normen vastgesteld waar de dijk aan moet voldoen. Daarnaast is de Lopikerwaard nu onderdeel van het gebied Centraal Holland waardoor de dijk een andere (hogere) normering heeft gekregen. Door de genoemde wijzigingen is na berekeningen gebleken dat de dijk niet meer voldoet aan de normen die door het rijk is gesteld. De opgave wordt beschreven in de Nota van Uitgangspunten. In de presentatie van de bewonersbijeenkomst in november is een kaart opgenomen met een eerste indicatie van de dijkversterkingsopgave (hoogte, stabiliteit en piping/kwel). Deze opgave wordt in meer detail toegelicht in de Nota van Uitgangspunten.

- d) Waarom wordt het project Sterke Lekdijk nu al aanbesteed? Er is nog geen ontwerp.

HDSR werkt op dit moment aan de aanbesteding van het project Sterke Lekdijk. Er wordt gezocht naar 3 marktpartijen welke in totaal 6 deeltrajecten moeten gaan realiseren. Het deeltraject Salmsteke-Schoonhoven is het 4^e deelproject dat is opgestart. De andere projecten lopen voor, en sommige zijn al gestart met de planuitwerkingsfase. Dit is de fase dat de aannemer/marktpartij onderdeel zal worden van het projectteam HDSR. Deze fase start voor Salmsteke – Schoonhoven in 2021.

- e) Hoe ziet het proces van planvorming en besluitvorming er na de verkenningsfase uit?

In de presentatie van de bewonersavond wordt ook een overzicht gegeven van de mijlpalen in de Verkenningsfase, Planuitwerkingsfase en Realisatiefase. De verkenningsfase resulteert in het Voorkeursalternatief wat wordt vastgesteld door het bestuur van HDSR. De Planuitwerkingsfase resulteert in een projectbesluit wat wordt vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht. Dit projectbesluit is het besluit waar zienswijzen op ingediend kunnen worden en waar bezwaar op gemaakt kan worden. In de volgende werkgroepbijeenkomst zal een toelichting gegeven worden van de processtappen na de Verkenning, met name de stappen naar het projectbesluit/projectplan van het project.

11) Afsluiting en vervolg

De werkgroepbijeenkomst wordt om 21.45 uur afgesloten.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Eerstvolgende werkgroepbijeenkomst zal worden georganiseerd om het thema Grondverwerving en planprocedures nader toe te lichten. Uitnodiging volgt in 2020.

Daarna volgt de 2e plenaire bewonersbijeenkomst.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Bijlagen bij het verslag:

Bijlage I Input van werkgroepleden voor 1^e werkgroepbijeenkomst

Bijlage II Presentatie bewonersavonden 5 en 7 november

Bijlage III Presentaties onderzoeken

- Natuur en Ecologie
- Archeologie en Cultuurhistorie
- Ruimtelijk Kwaliteitskader
- Verkeer en Recreatie
- Overige Onderzoeken

Bijlage IV Impressie van de werkgroep bijeenkomst in beelden

Bijlage V Anekdoten

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Bijlage I Input van werkgroepleden voor 1^e werkgroepbijeenkomst

Ik wil graag meedenken over het behoud van de cultuurhistorische waarde van het gebied. De 'magie' die het gebied oproept mag niet verloren gaan. Wellicht kunnen we het gebied nog mooier maken. Mijn idee is dat de bewoners een belangrijke rol kunnen spelen bij het beheer van het gebied. Zo blijft de diversiteit en identiteit intact (tuinen, boomgaarden, schapen e.d). Daarnaast wil ik me inzetten voor meer recreatie, bijvoorbeeld wandelpaden over de uiterwaarden. Zeer belangrijk vind ik de verkeersveiligheid op de dijk. Aanwonenden (en vooral kinderen) moeten veilig kunnen fietsen en wandelen. Het is nu erg gevaarlijk, vooral in de spits en in het donder.

Ik ben in algemeenheid geïnteresseerd in onze bijzondere woonomgeving en gehecht aan het landschap, de rust en de ruimte. Ik ben vooral geïnteresseerd in de wijze waarop de dijk verstevigd gaat worden en welke gevolgen de te kiezen methode heeft voor het landschap, de natuur en de verkeerssituatie. Het huidige karakter zou naar mijn idee zoveel mogelijk behouden moeten worden (meanderend, divers in beplanting, mogelijkheden om uiterwaarden in te lopen, verkeersluw, etc.).

Het project zet ook in op het verkrijgen van grond voor het waterschap, wat vanuit het belang van het waterschap goed te begrijpen is, maar waar een bewoner weinig bij te winnen heeft. Directe zeggenschap over de inrichting van de dijk en daarmee een deel van je directe leefomgeving is er dan niet meer.

Mijn interesse ligt dus vooral bij landschap/ontwerp en verkeer, maar ook bij wonen/werken omdat ik uit de bijlagen begrijp dat daar de grondverwerving onder valt.

Mijn interesse gaat vooral uit naar de inrichting van de dijk: hoe wordt de dijk vorm gegeven (binnendijks/buitendijks) en welke plaats heeft het grondverwervingsplan hierin? Deze twee categorieën werd in de presentatie van 5 november als één categorie werd beschouwd (en volgens mij zijn deze ook met elkaar verbonden). Het waterschap heeft aangegeven dat het grond wil verwerven. Nu is willen een wens en nog geen realiteit. Mijn bijdrage is dat ik een voor de dijkbewoners (dus niet alleen voor mijzelf als dijkbewoner) aanvaardbaar plan wordt neergezet waarin het belang van Waterstaat volgens de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur wordt afgewogen tegen de eigendomsbelangen van de bewoners. Mijn intentie is hierbij zoveel mogelijk met de input van de bewoners (in ieder geval aan de Lekdijk West, Lopik kant) uniformiteit te krijgen.

Mijn persoonlijke inbreng, vragen adviezen etc aangaande de geplande dijkversterking plan SAS:

- uiteraard geïnteresseerd in diverse mogelijkheden van oplossingen

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

- *belangen bewoners: (beperken) overlast tijdens uitvoering, bereikbaarheid percelen, wat wordt terug gebracht/hersteld, hoe wordt rijbaan ingericht (is hier overleg met gemeente Lopik/Krimpenerwaard.*
- *eigendommen bewoners: komt binnentalud in eigendom hdsr (naar schatting zal 80% hiervan geen afstand willen doen), wie onderhoudt dit: grasgroei, bomen, opritten (sneeuwvrij maken?)*
- *ontspanning/toerisme: aandacht diverse waardevolle elementen, inrichting weg, paden uiterwaarden etc*
- *historische waarden: (gemeentelijke) rijksmonumenten, is de Werkgroep Behoud Lopikerwaard WBL hierin gekend, Staatsbosbeheer, WNF i.v.m. werelderfgoed "de Bol"*

Ruim 45 jaar woon ik inmiddels langs de Lekdijk. Ik heb de vorige dijkversterking daarbij natuurlijk van dichtbij meegemaakt. Daarbij zijn veel dingen goed gegaan, maar er waren natuurlijk ook de nodige verbeterpunten. Met mijn actuele en brede kennis op het gebied van duurzame installatietechniek en de ruime praktijkervaring met het wonen langs en het onderhoud van de dijk wil ik mij inzetten voor een sterke Lekdijk; een dijk die moet blijven zorgen voor droge voeten en waar het ook in de nabije toekomst fijn wonen moet blijven voor de bewoners. Ik voel het als mijn verantwoordelijkheid die algemene belangen aan de ene kant steeds af te wegen tegen de eigendoms- en gebruiksbelangen van de bewoners aan de andere kant. Daarbij verwacht ik goed gebruik te kunnen maken van mijn technische kennis.

Ik woon nu bijna 8 jaar met veel plezier langs de mooie Lekdijk in Willige-Langerak en beschouw het als een voorrecht om in zo'n mooi stukje ongerept Nederland te mogen wonen. Ik ben jurist met kennis en ruime (proces-) ervaring binnen het ruimtelijk domein bij gemeenten als interim-manager en interim-advies. Tijdens mijn werking bij en voor gemeenten heb ik aantal dijkversterkingen meegemaakt. Ik wil mijn kennis en expertise als dijkbewoner inzetten voor de dijkversterking met bijzondere aandacht voor de projectmatige aanpak. Daarbij zal ik mij vooral richten op de tijdige en juiste inbreng van de bewoners en hun belangen. Hierbij verlies ik het algemeen belang van een veilige dijk die onderdeel is van een prachtige groene omgeving zeker niet uit het oog. Echter, draagvlak voor de plannen is natuurlijk wel essentieel.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Bijlage II Programma en Herhaling Bewonersavond PDF

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Bijlage III Presentaties onderzoeken

- Natuur en Ecologie
- Archeologie en Cultuurhistorie
- Ruimtelijk Kwaliteitskader
- Verkeer en Recreatie
- Overige Onderzoeken

The map shows the Schiedamschen dijk area in Rotterdam, with a red line indicating a specific path or boundary. The year '1672' is written in red on the map. To the right of the map are 15 photographs of various landmarks and locations, each with a caption in Dutch.

- 1** Kruisput - Schiedamschen (Bosland stadhouders)
- 2** Bovenste - Schiedamschen (Dijk Hollandse Waterlinie)
- 3** Pelschewijk
- 4** Vrijheidslaan
- 5** Zand - Schiedamschen (Bosland stadhouders)
- 6** Wijk bij Wieringen Langerak
- 7** Wijk bij Wieringen
- 8** Vrijheidslaan en Oudpoortweg Land
- 9** Monumentale boerderijen Wieringen Langerak
- 10** Schiedamsche dijk
- 11** Uitzicht van de Heul
- 12** Gemeentelijk monument De Heul

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

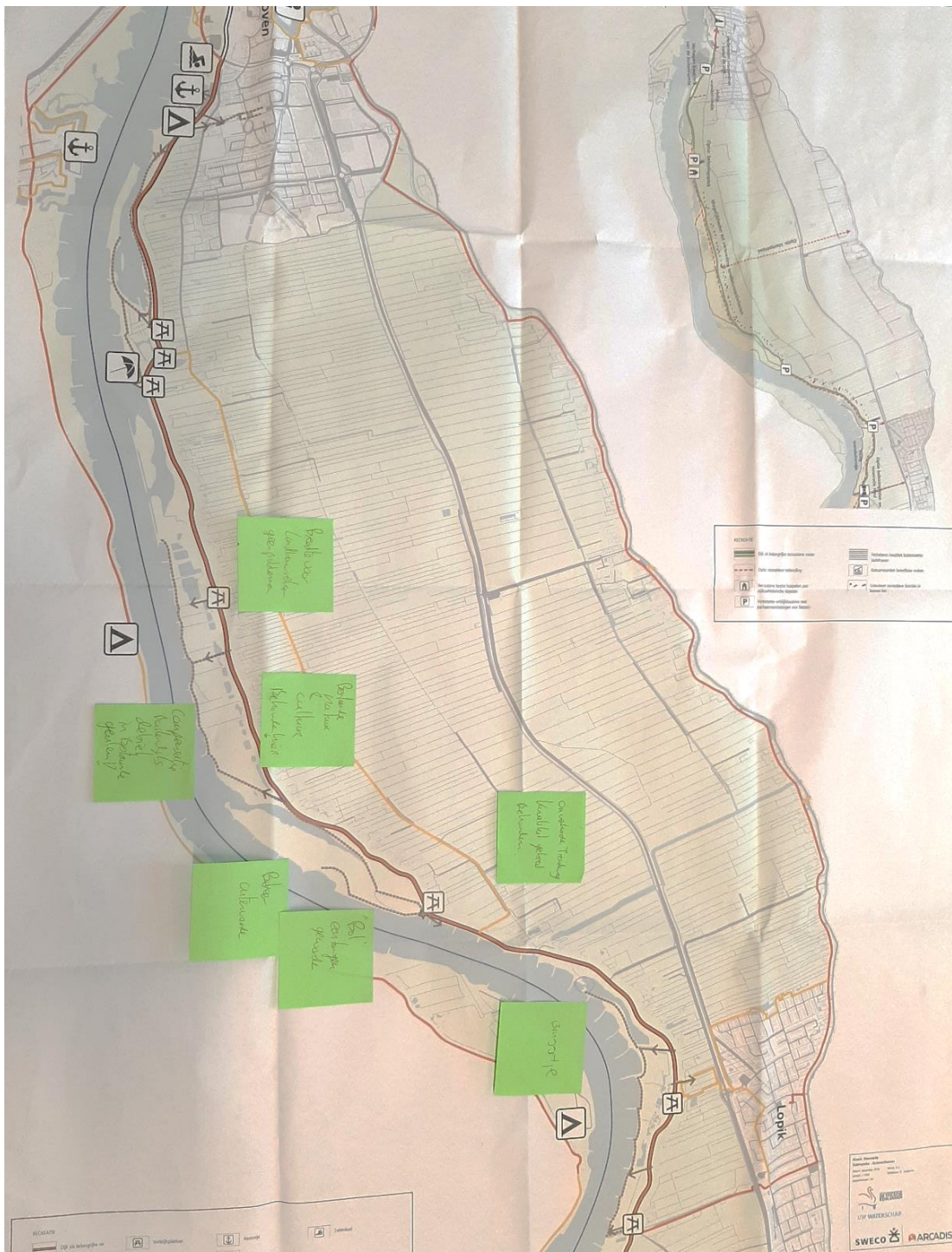

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

VERSLAG

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Bijlage V Anekdoten

Boeren tegen de prins

In het rampjaar 1672 liet de Prins van Oranje ten oosten van Schoonhoven de Oude Hollandse Waterlinie in gereedheid brengen om de oprukkende Franse troepen te stoppen. Boeren uit Willige Langerak probeerden te voorkomen dat de dijk bij hun dorp werd doorgestoken en kwamen met 400 à 500 man met hooivorken en rieken gewapende naar de dijk. Een dag later groeide het aantal tot wel 1000 man door hulp uit Lopikerwaard. Na enkele schoten van de Spaanse troepen werd het verzet echter al gebroken. De dijk werd ergens bij het dijkmagazijn doorgestoken. Met de waterlinie hield het hart van Holland stand, maar de ellende voor de boeren van Willige Langerak was groot.

De ruïne van de Voormolen

Veel mensen weten het niet, maar aan de Lek bij de heul ligt de ruïne van een zogenaamde Voormolen. Vanaf 1500 deden de windmolens hun intrede in de polders Vogelzang en Wiel. Deze maalden vanaf 1600 rechtstreeks naar de Lek via de boezem (langs de huidige Rolafweg) waar een andere molen het naar de Lek maalde. Toen dit niet meer goed werkte werd een Voormolen buitendijks, direct aan de Lek geplaatst, in het verlengde van de boezem, niet ver van het Tienhovense veer. Een kwetsbare plaats bij hoog water en kruierend ijs. In 1781 ging de Voormolen ten onder. Bijna 250 jaar later ligt er nog altijd een ruïne van deze molen aan de Lek.

Dreigende ramp bij de heul

In april 1845 dreigde een ramp voor de hele Lopikerwaard. Het water stortte zich met zoveel geweld in de sluis van de Heul (aan het eind van de boezem langs de Rolafweg) dat de deuren het begaven en het water de polder instroomde. Een grootzeil, verzaagd met gewichten uit de waag van Lopik, werd in de sluis gehangen en daar werden zandzakken op gestort. Toen dit niet afdoende bleek te zijn, besloot men het huisje naast de Heul af te breken en het puin daarvan in de sluis te storten. Dat hielp. Uit de hele omgeving werden ook aardappel- en graanzakken gevorderd en wagens voor het rijden van zand en puin. Uiteindelijk had dit succes en werden niet alleen beide polders, maar de gehele Lopikerwaard gespaard voor overstroming. Een steen in de voorgevel van het weer opgebouwde huisje, herinnert aan deze watersnood.

Wachtlopers en dijkleger

Wanneer de waterhoogte op de Lek steeg dan moesten ingelanden bij een peil van 8 voet onder de dijk kruin gaan wachtlopen. Deze waterstand noemde men het 'klokkeslagpeil' omdat dan de klok van Jaarsveld werd geluid. Deze wachtlopers waren de 'voorlanders' die dicht achter de dijk woonden. Kwam de waterstand hoger dan werden uit de gehele waard de mannelijke leden van het dijkleger van 18 tot 60 jaar opgeroepen om ook werk aan de dijk te verrichten. Deze dienstplicht heeft tot 1986 gegolden. De werkzaamheden moesten ook bij nacht en ontij worden verricht. De manschappen werden ondergebracht in 'Wachthuizen', waarvan er 10 langs de dijk stonden.

STERKE LEKDIJK

VERSLAG

Het Wonder van Zevender

Hoe breng je een kruising van waterwegen tot stand? Misschien nu heel makkelijk, maar in de middeleeuwen was het een lastige klus. Om de polder te kunnen afwateren op de Vlist moest het water de Zevender oversteken. In de periode van 1280-1285 werd een hoogstandje van technisch vernuft gerealiseerd door een gemetselde stenen duiker onder het hoger gelegen vaarwater van de Zevender aan te leggen. Een voor die tijd unieke prestatie die prompt in waterstaatskringen tot "Het Wonder van Zevender" werd gedoopt (beter bekend als Het Wonder van Schoonhoven). In 1954 werd de provinciale rondweg aangelegd en moest de duiker 80 m. oostwaarts worden verplaatst. Het is nu een betonnen grondduiker met de naam "Het Nieuwe Wonder van Schoonhoven".

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

ARCADIS

Design & Consultancy
for natural and
built assets

Ecologie

Mark Grutters

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Design & Consultancy
for natural and
built assets

Resultaten verkennend ecologisch onderzoek

Onderzoek gericht op 4 onderwerpen:

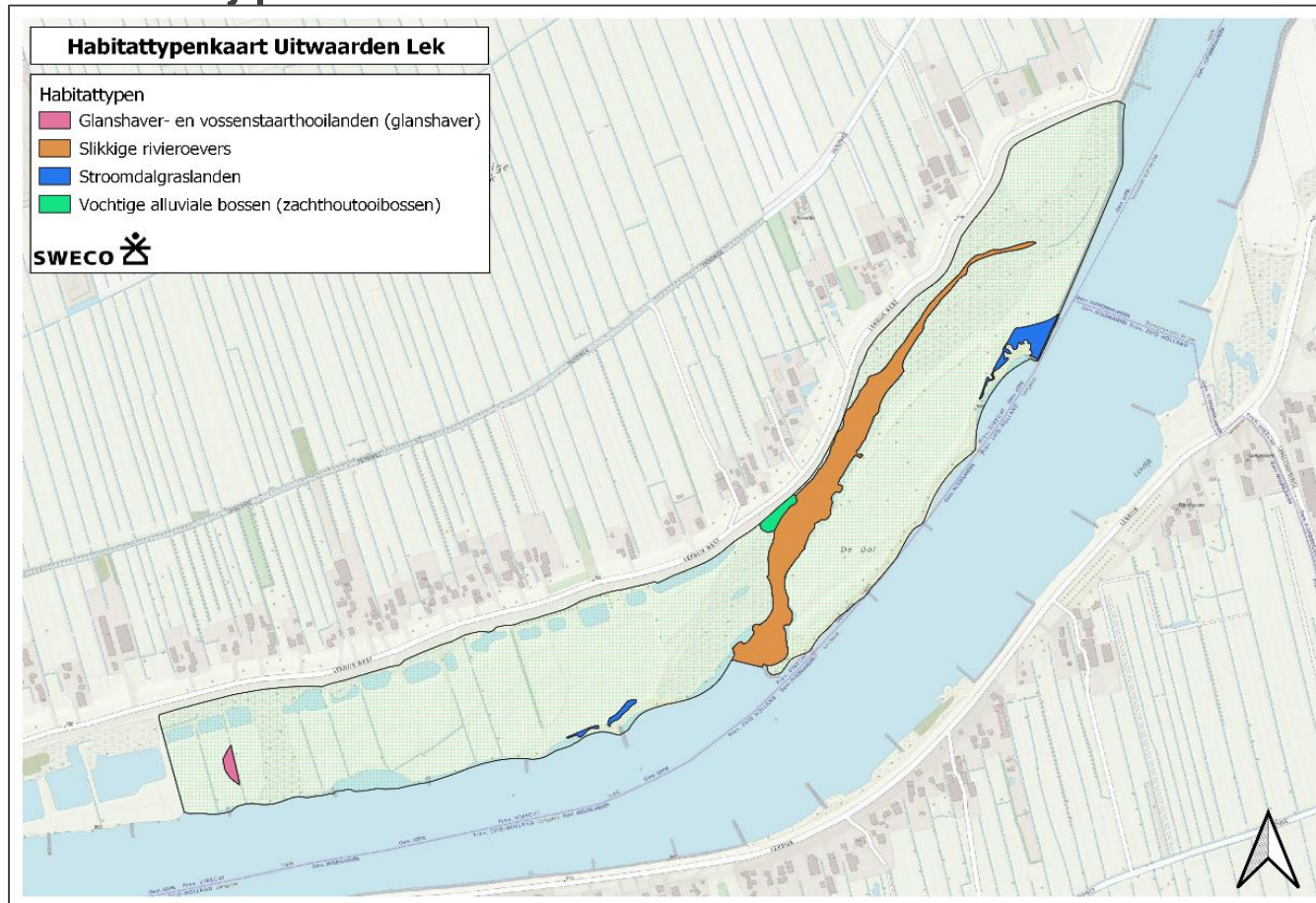
- Natura 2000-gebieden
- Soortenbescherming
- Natuurbeleidskaders
- Houtopstanden

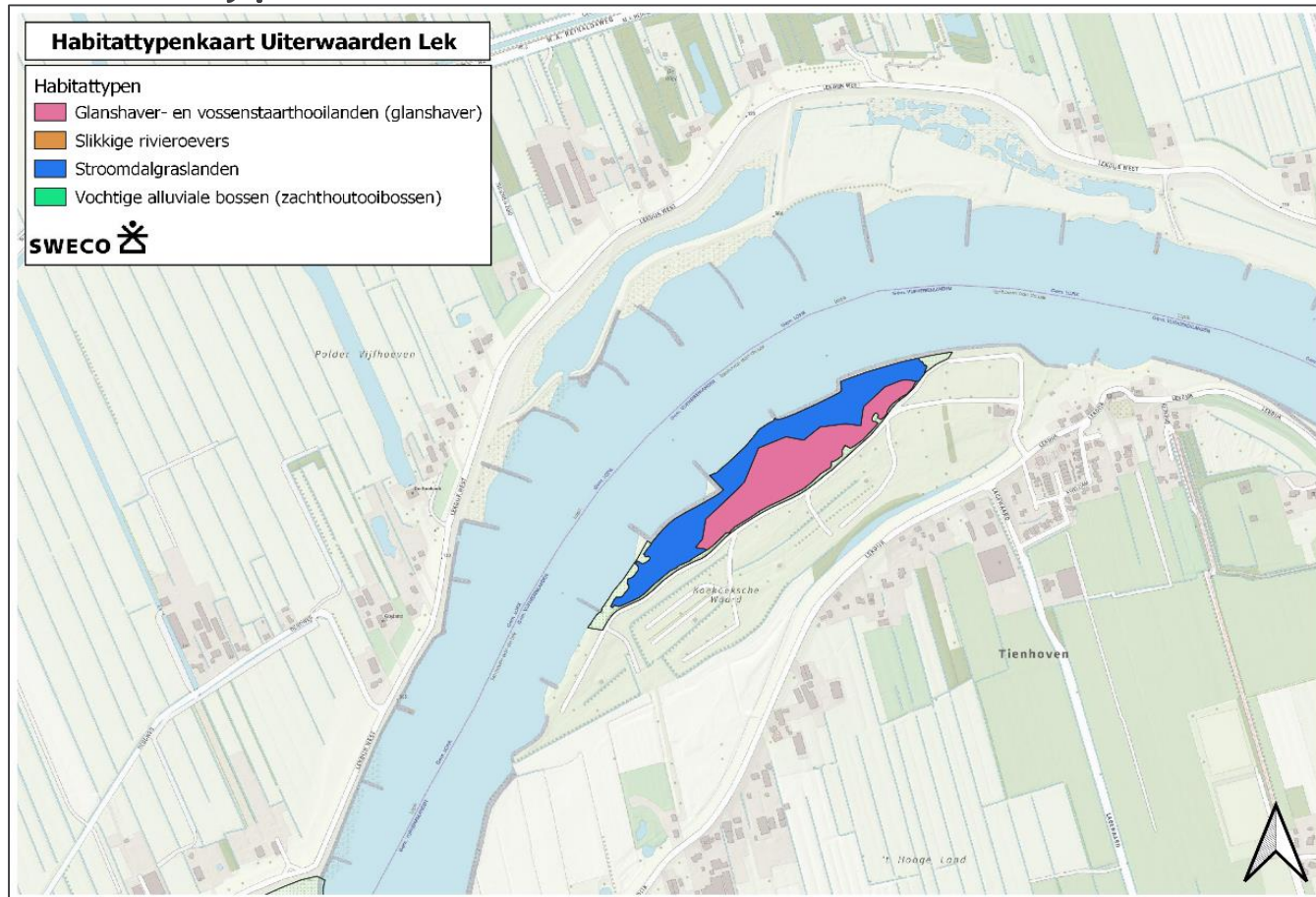

Natura 2000 Habitattypen

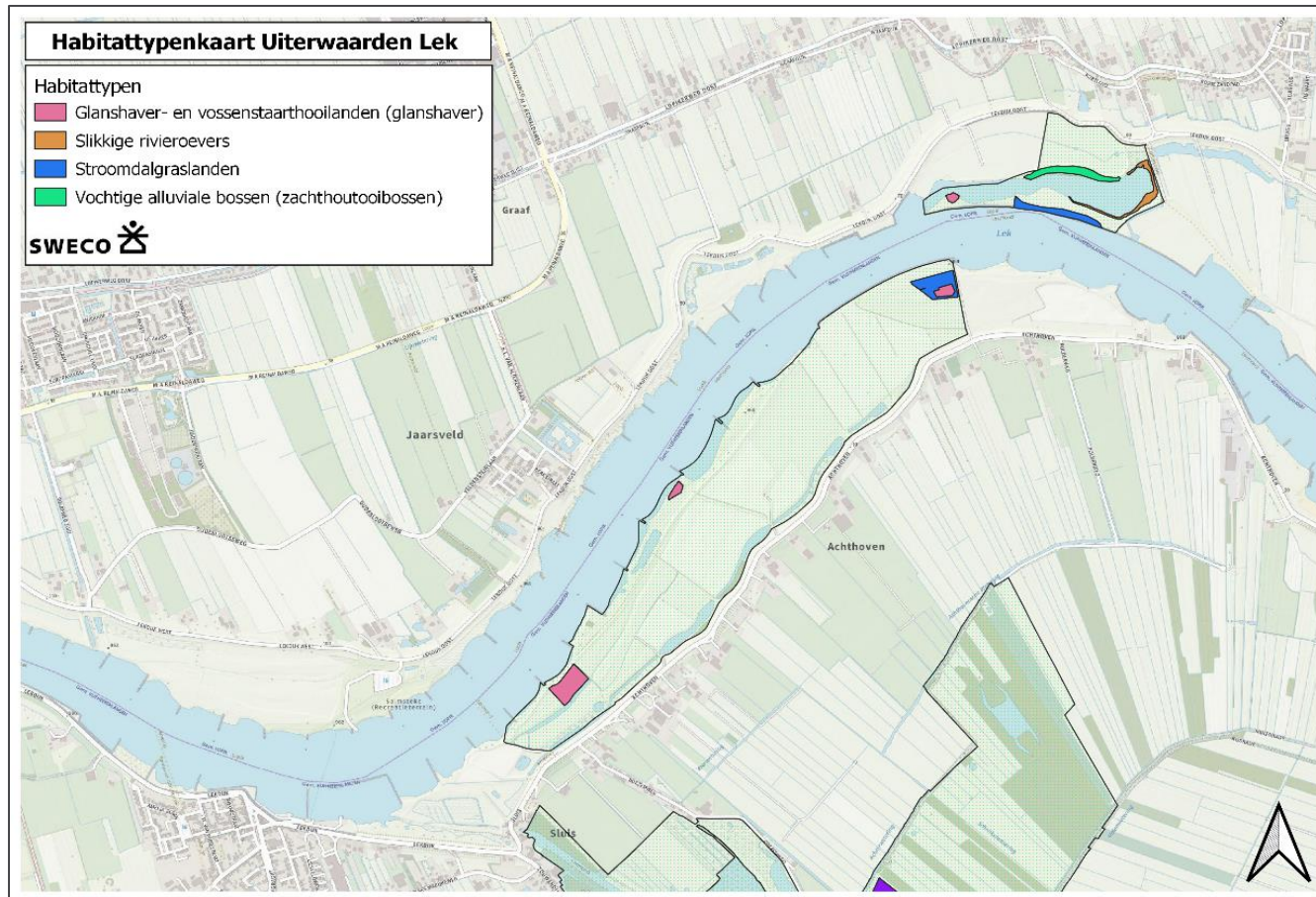

Natura 2000 Habitattypen

Natura 2000 Habitattypen

Soortbescherming

- Flora
 - Typische soorten van de aangewezen habitattypen in het gebied (o.a. liggende ereprijs)
 - Typische soorten van moerasbiotoop; moerasgamander
 - Rode Lijst soorten; kleine ratelaar & kattendoorn
- Vleermuizen
 - Gebouwbewonende soorten in de woningen, binnendijs
 - Boombewonende soorten in bomen op erven en buitendijs
 - Functie van de dijk als vliegroute (lijnvormig element)
 - Functie van de uiterwaarden als foerageergebied
- Grondgebonden zoogdieren
 - Bever in de uiterwaarden, aan de oevers van de hoofdstroom (aanwezigheid wilgenbossen)
 - Marterachtigen door aanwezigheid kleinschalig cultuurlandschap en wateren

Soortbescherming

- Ongewervelden
 - Rivierrombout op de strandjes in de uiterwaarden
- Vissen
 - Grote modderkruiper in de binnendijkse kopsloten, daar waar enigszins verland/veel watervegetatie

Soortbescherming

- Reptielen en amfibieën
 - Heikikker, poelkikker en kamsalamander in de binnendijkse poelen met weinig tot geen vis en voldoende oevervegetatie. Mogelijk ook alpenwatersalamander.
 - Rugstreeppad op geschoonde oevers, nieuw aangelegde wadi's of moerassen
 - Ringslang in amfibieënrijke teen sloten (waterrijk habitat)
- Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Soortbescherming

Mogelijk voorkomende niet-vrijgestelde beschermde soorten

soort	aanwezigheid		beschermingsregime
	binnen 50-m zone	nabij plangebied	
vleermuizen			
Meervleermuis	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Waternleermuis	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Gewone dwergvleermuis	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Ruige dwergvleermuis	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Kleine dwergvleermuis	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Laatvlieger	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Rosse vleermuis	mogelijk	ja	HR-IV, Wnb 3.5
Baardvleermuis	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Gewone grootoorvleermuis	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Franjestaart	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
reptielen			
Ringslang	mogelijk	mogelijk	Wnb 3.10
amfibieën			
Rugstreeppad	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Kamsalamander	mogelijk	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Heikikker	ja	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Poelkikker	ja	mogelijk	HR-IV, Wnb 3.5
Alpenwatersalamander	mogelijk	mogelijk	Wnb 3.10
vogels			
Buizerd	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Boomvalk	ja	mogelijk	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Sperwer	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Havik	ja	mogelijk	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Steenuil	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Ransuil	ja	mogelijk	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Kerkuil	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Huisms	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
Ooievaar	ja	ja	Wnb 3.1, jaarrond beschermd
zoogdieren			
Bever	ja	ja	Wnb 3.10
marterachtigen	ja	mogelijk	Wnb 3.5
overige soorten			
Rivierrombout	ja	mogelijk	Wnb 3.10

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Design & Consultancy
for natural and
built assets

Natuurbeleidskaders - Natuurnetwerk Nederland

- dijktrace
- begrenzing conditionerend onderzoek
- Natuurnetwerk Nederland

Sterke Lekdijk Trace Salmsteke-Schoonhoven (SAS)

Opdrachtgever: HDSR
Projectnummer: 363285

Status: Definitief
Datum: 4-11-2019
Schaal: 1:26.583
Formaat: A3

0 250 500 750 1.000 1.250 1.500
meter

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

W:\ASB\363285\map\363285_SAS_Salmsteke-Schoonhoven_LAND_010000\map\363285_SAS_Salmsteke-Schoonhoven_LAND_010000_13-01-2020

Esri Nederland, beeldmateriaal: Esri Nederland, Community Map Contributors

- dijktracé
- begrenzing conditionerend onderzoek
- Natuurgebieden
- Weidevogelkerngebied
- Oude boskern

**Sterke Lekdijk
Trace Salmsteke-Schoonhoven (SAS)**

SWECO

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

Houtopstanden

4. Conclusies en aanbevelingen

– Natura 2000-gebied

Binnen het onderzoeksgebied ligt Uiterwaarden Lek, een gebied dat is aanwezen onder de habitatrichtlijn. Diverse habitattypen en leefgebied met instandhoudingsdoelstelling liggen binnen het onderzoeksgebied. Dit is alleen buitendijks. De werkzaamheden kunnen tevens ook mogelijk negatieve effecten hebben op andere nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

– Soortbescherming

Nabij de dijk kunnen verschillende beschermde soorten voorkomen. Gebouwbewonende soorten, met name vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nestplaats, worden voornamelijk binnendijks verwacht op (boeren)erven. Buitendijks hebben de poelen, andere watergangen, bosjes en struwelen de meeste potenties voor beschermde soorten.

– Natuurbeleidskaders

Het buitendijks gelegen gedeelte van het onderzoeksgebied ligt grotendeels binnen de begrenzing van Natuurnetwerk Nederland, waardoor er sprake kan zijn van ruimtebeslag op natuurbeheertypen en/of aantasting van andere wezenlijke kenmerken en waarden. Ook liggen natuurparels binnen het onderzoeksgebied. Weidevogelkerngebieden bevinden zich buiten het onderzoeksgebied.

– Houtopstanden

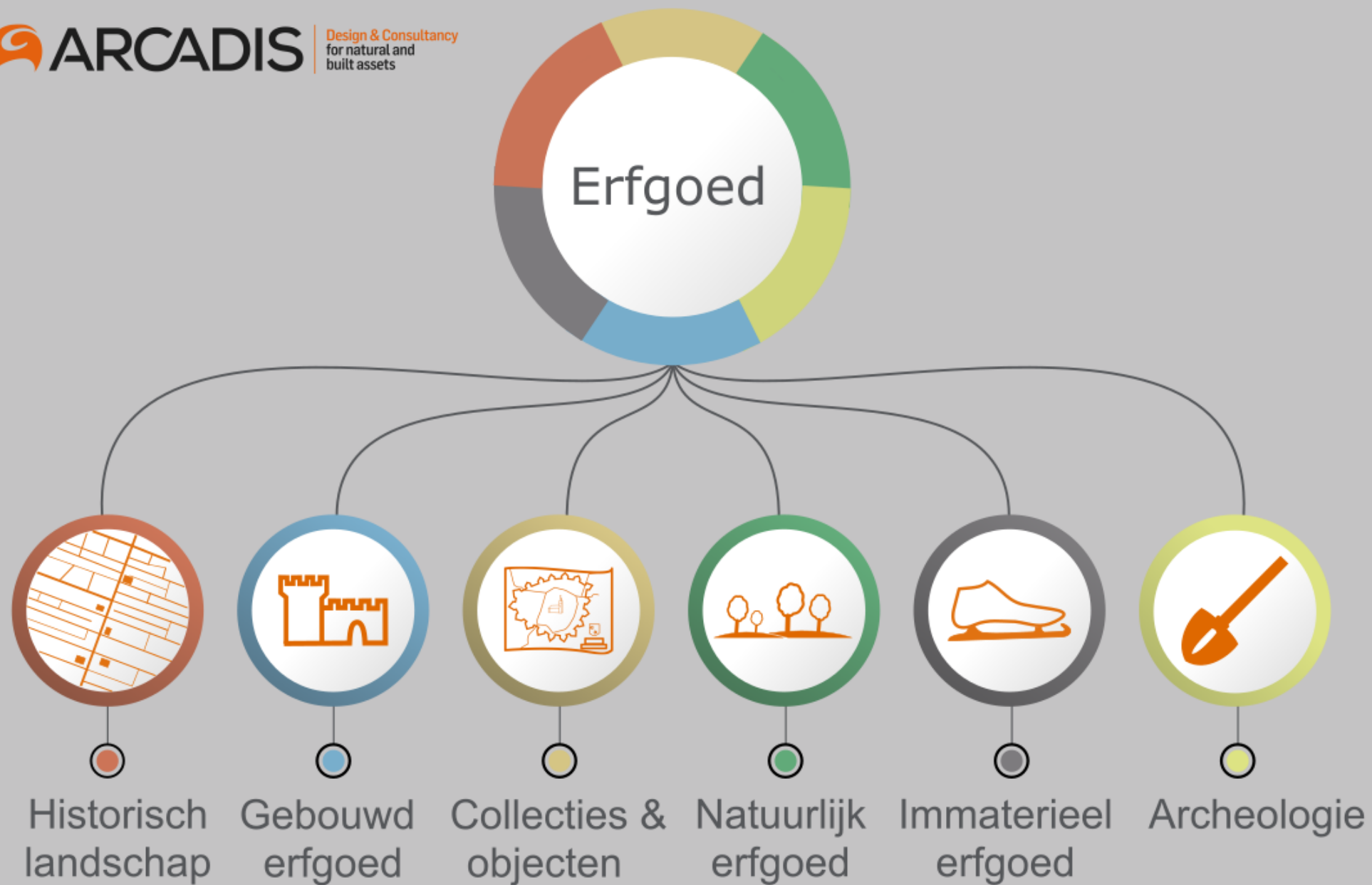
- Het beeld van waardevolle bomen is nog niet volledig

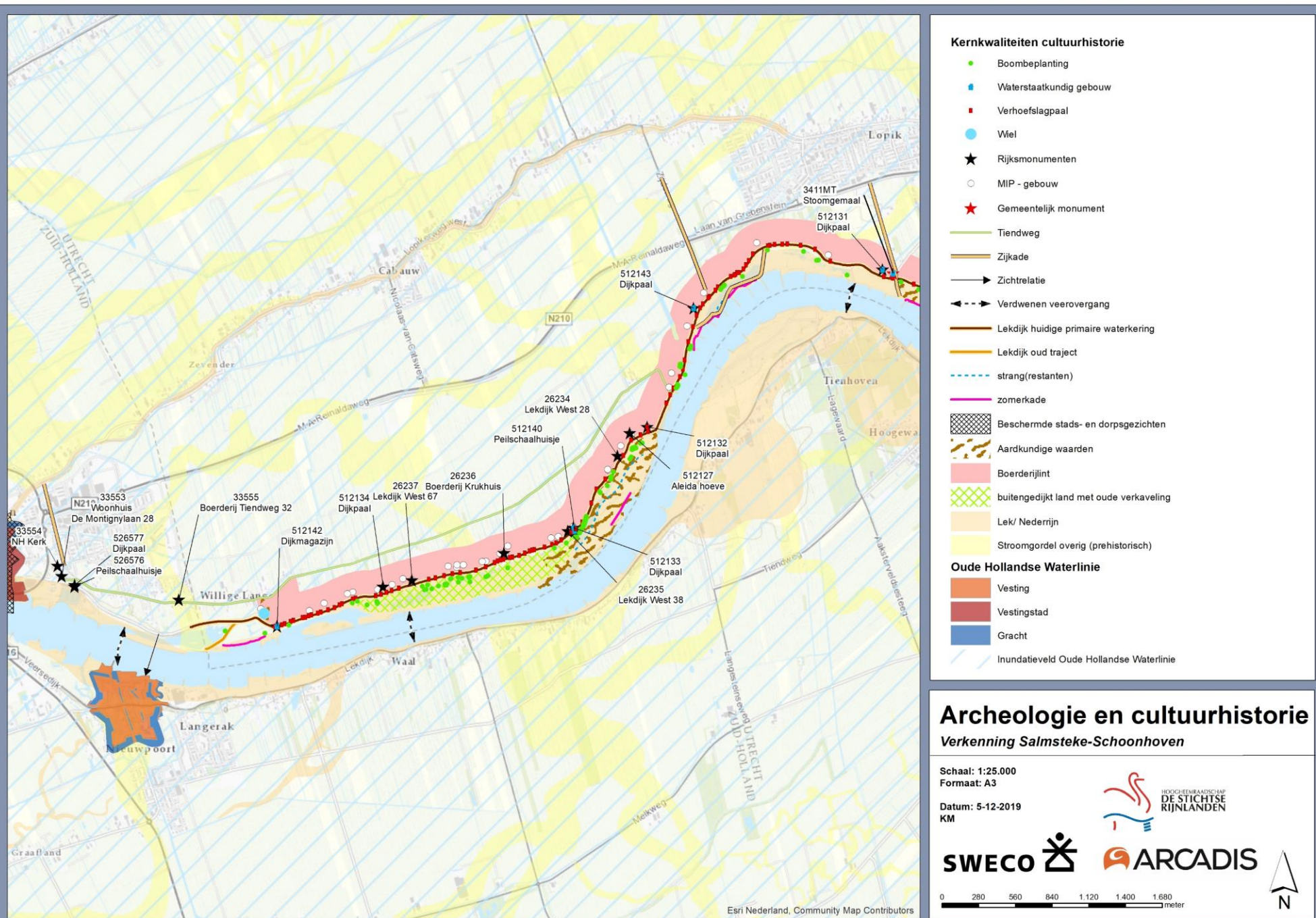

Toekomst

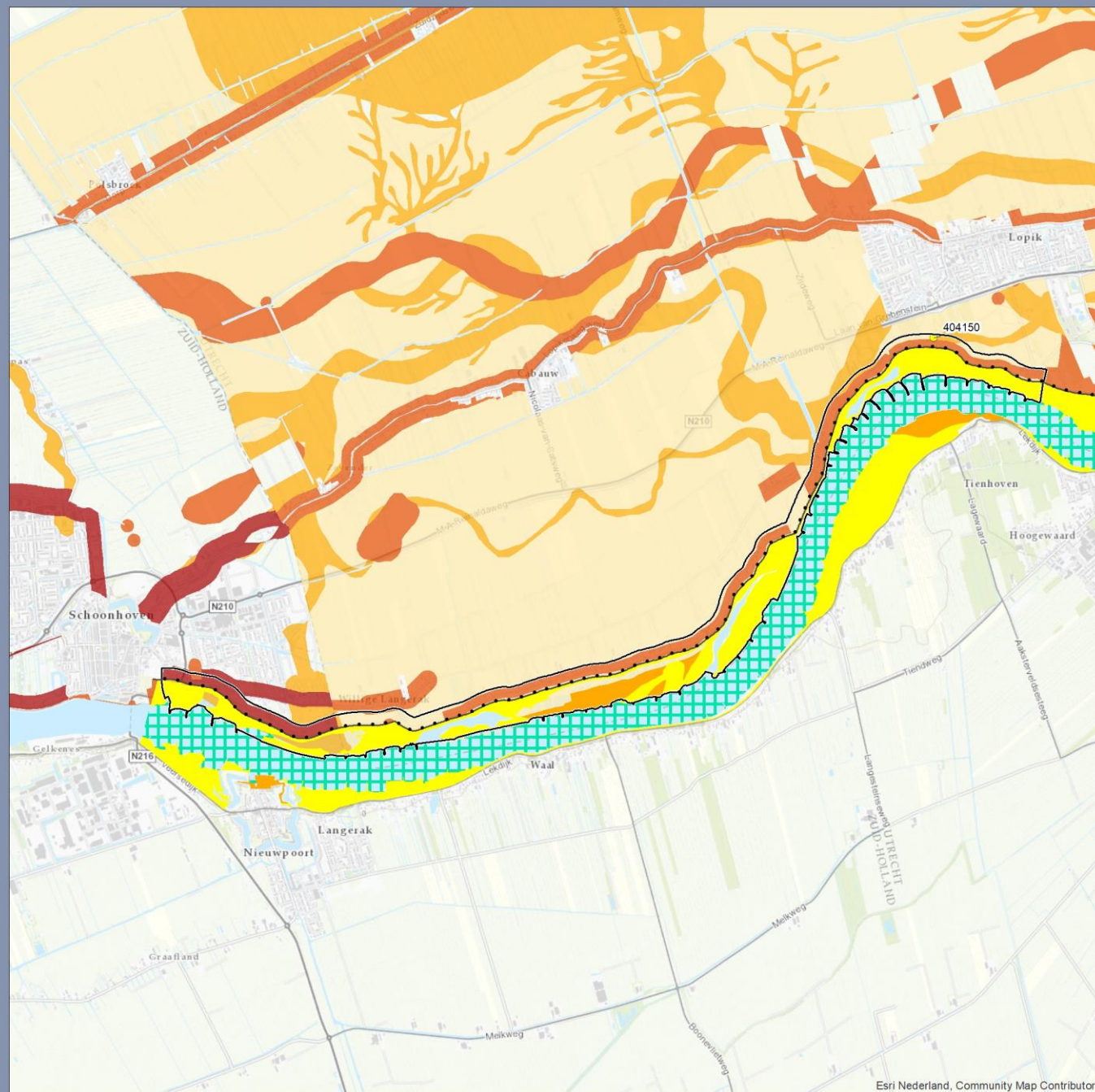
- Mogelijke natuuropgave in kader van Wet Natuurbescherming, Natura 2000 en NNN
- Kansen voor natuur

C:\Users\m\OneDrive - ARCADIS\GIS - Projectgegevens\2019\007950 - Salmsteke-Schoonhoven\GIS - S45.mxd 5-12-2019 09:06:08

Plangebied

- Dijkpalen
- Dijkkring
- Onderzoeksgebied

Archeologie

- Waarneming

Uiterwaardenkaart

- 2: lage trefkans archeologie op land (in de bodem, al dan niet licht tot matig verstoord)
- 3: middelhoge trefkans archeologie op land (in de bodem, al dan niet licht tot matig verstoord)
- middellage tot middelhoge verwachting maritieme archeologie <1850 in vaargeul

Gemeente Lopik

- Waarde 3 - Hoge verwachting
- Waarde 4 - Middelhoge verwachting
- Waarde 5 - Lage verwachting

Gemeente Krimpenerwaard

- Waarde 2 - Hoge verwachting
- Waarde 3 - Zeer hoge verwachting
- Waarde 4 - Middelhoge verwachting

Archeologie en cultuurhistorie

Verkenning Salmsteke-Schoonhoven

Schaal: 1:30.000
Formaat: A3

Datum: 29-11-2019
KM

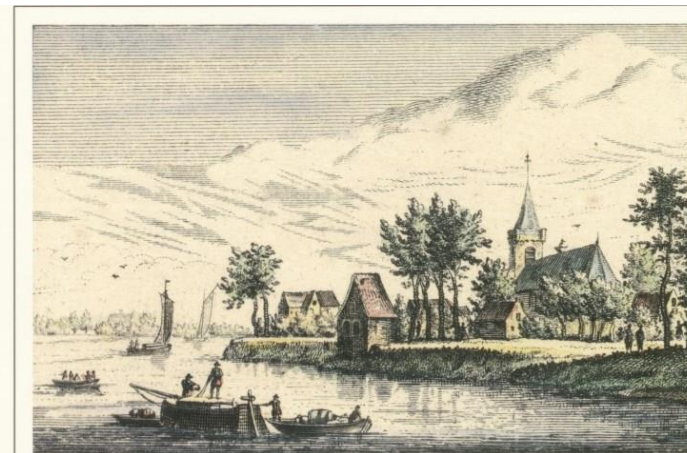
SWECO

0 340 680 1.020 1.360 1.700 2.040 meter

Heeft u een bijzonder
verhaal of anekdote
over het gebied?

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

STERKE
LEKDIJK

STERKE LEKDIJK VERHAALLIJN SALMSTEKE – SCHOONHOVEN

19 DECEMBER 2019

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Doel van de verhaallijn:

- Beschrijven waar we vandaan komen en waar we naartoe willen;
- Nastreven van maximale maatschappelijke meerwaarde;
- Werken naar een dijkversterking voor ons en de volgende generatie.

Resultaat:

- Op naar een veilige dijk;
- Samen werken naar een gedeelde visie voor het gebied;
- Gebied waarin de rijke historie leesbaar is, terwijl er ruimte is voor ontwikkeling;
- Ruimtelijk en landschappelijk zorgvuldig ingepaste versterking.

Verbouwing van de dijk

- Aanleiding van de verbouwing
- Schetsen van een verhaallijn
- Gezamenlijke basis waarop vervolgkeuzes worden gemotiveerd.
- Deze verhaallijn bepaald in belangrijke mate hoe het er uiteindelijk uit komt te zien.

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

ARCADIS

Design & Consultancy
for natural and
built assets

STERKE LEKDIJK

Centrale vragen:

- Hoe willen we met elkaar samenleven in dit gebied
- Hoe willen we dit gebied doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

TRAGE

ONTWIKKELING

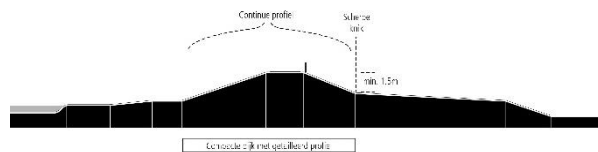
Tendensen

- Dijk is scherpe grens
- Klimaatverandering en achteruitgang biodiversiteit
- Verduurzaming landbouw
- Toename recreatieve druk

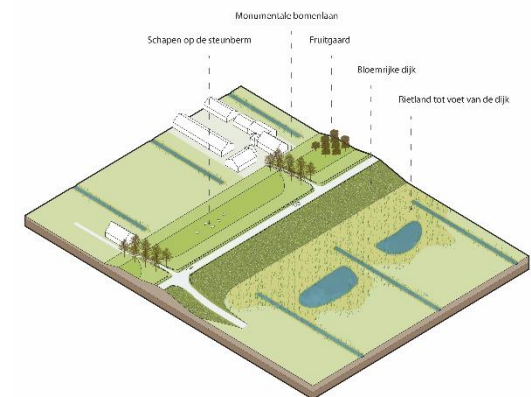

Ontwikkel de dijk als een leesbare en krachtige verdediging tegen het water

Ontwerpprincipes:

- Houd de dijk grootschalig en continue;
- Zorg voor een zichtbare hoofdvorm met smalle kruin;
- Maak technische oplossingen subtiel zichtbaar;
- Ontwikkel en beheer de dijk als een grens tussen twee werelden die doorlopen tot boven aan de dijk

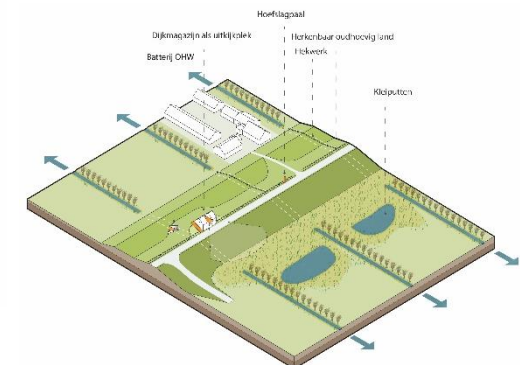

Maak de geschiedenis van de dijk beter zichtbaar

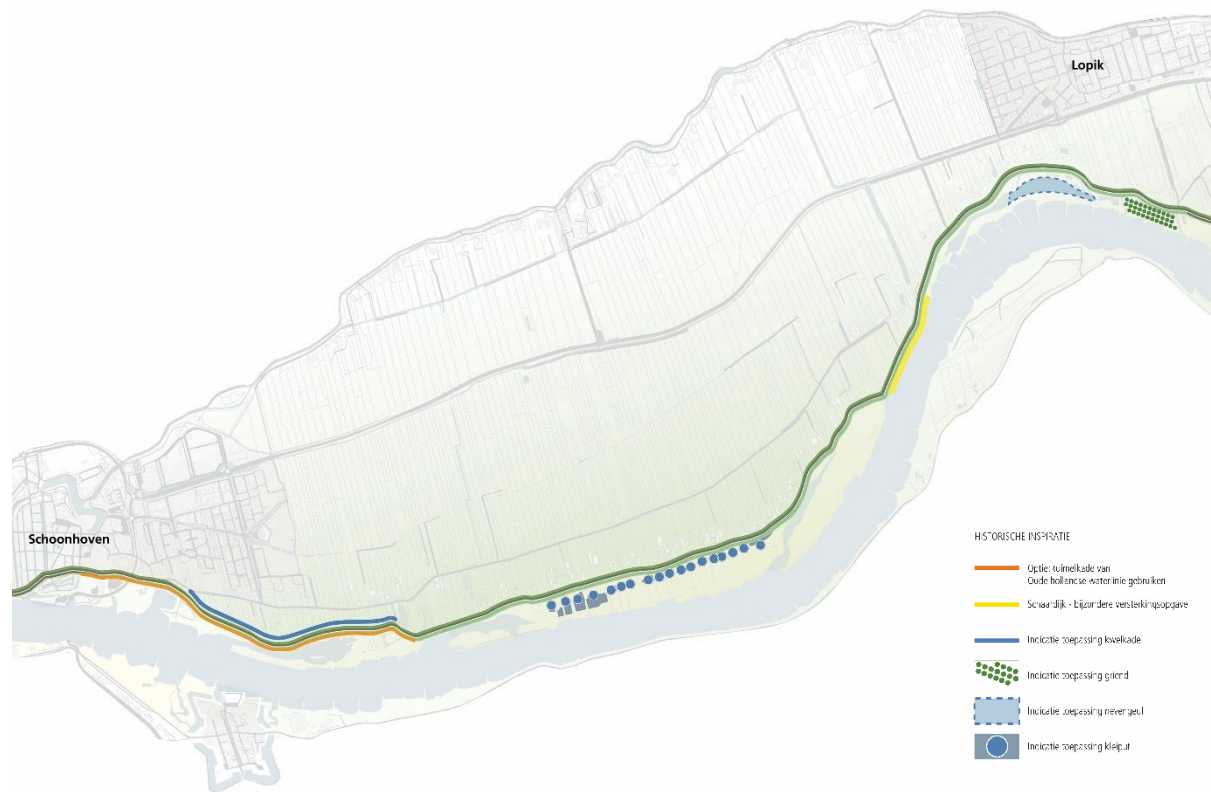
Ontwerpprincipes:

- Behoud bijzondere kronkels in het tracé;
- Behoud (en zo mogelijk herstel) historische elementen die de strijd tegen het water laten zien
- Versterk de betekenis van water als verdedigingsstructuur bij waterlinies en vestingstadjes;
- Zorg voor goede aansluiting op historische vestingstadjes;
- Maak het oudhoevig land zichtbaar.

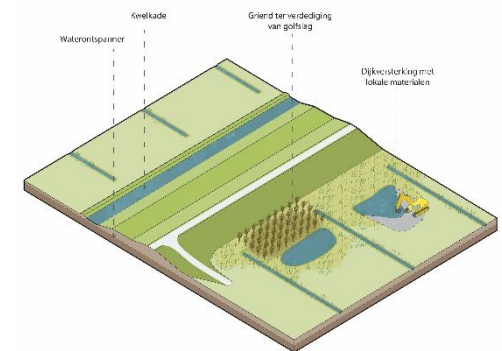

Geef vorm aan het landschap vanuit historische inspiratie

Ontwerpprincipes:

- Ontwikkel dijkputten na afstemming met veiligheidsopgave en kleiwinning;
- Inspireer met natuurlijke en historische dijkversterkingsmaatregelen

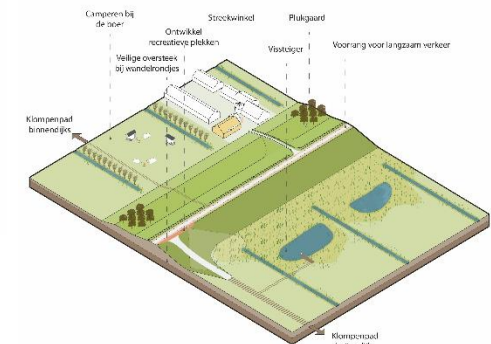

Maak de dijk een beleving voor alle gebruikers

Ontwerpprincipes:

- Gebruik de dijk als recreatieve route met bijzondere vergezichten over het landschap;
- Geef iedereen een plek op de smalle kruin van de dijk met voorrang voor langzaam verkeer;
- Houd de weginrichting helder en continue tot een samenhangend en ingetogen wegbeeld over het gehele traject;
- Verbind routes die aansluiten op de dijk, binnendijs en buitendijs;
- Vorm een visie op recreatieve ontwikkeling van de uiterwaarden

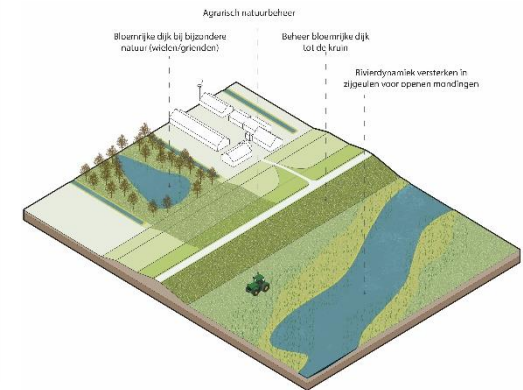

Gebruik de dijk as ecologische verbinding

Ontwerpprincipes:

- Laat het zuidelijk talud begroeien met bloemrijk grasland en ecologisch beheer;
- Stimuleer ecologische relaties binnen- en buitendijks;
- Versterk natuur met de rivierdynamiek.

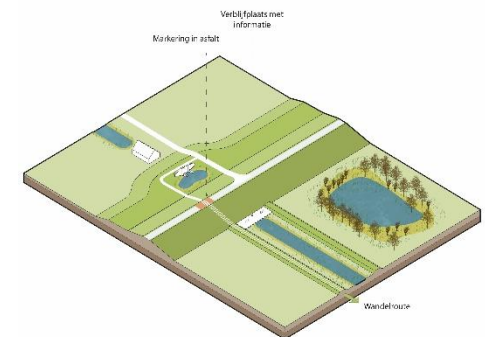

Maak een zichtbare relatie tussen de dijk en kruisende structuren over de rivier

Ontwerpprincipes:

- Houd bij een kruising tussen de dijk en andere grote infrastructuren het tracé ongestoord zichtbaar;
- Toon waterkruisingen, de karakters van rivier en kanaal.

Behoud en verbeter woonplekken en beplantingsstructuren

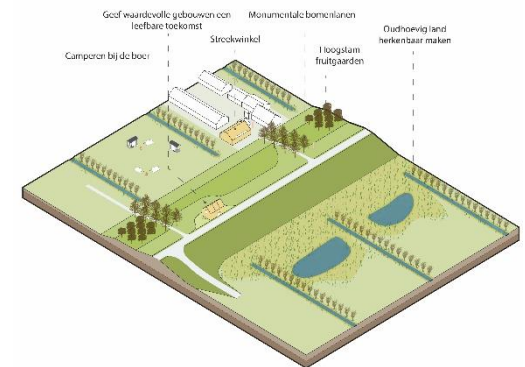

WOONPLEKKEN EN BEPLANTINGSSTRUCTUREN

- Verbreide landbouw simuleren met recreatieve meerwaarden
- Vossingstad herkenbaar maken
- Heakse opgangen behouden
- Boomgaarden behouden en terugbrengen
- Singelstructuren behouden en terugbrengen
- Loofbossen behouden en terugbrengen
- Dijkmege zijn beleefbaar maken
- Houw Wiel en vogelvang inrichten als recreatieve plek
- Posthuysje beleefbaar maken

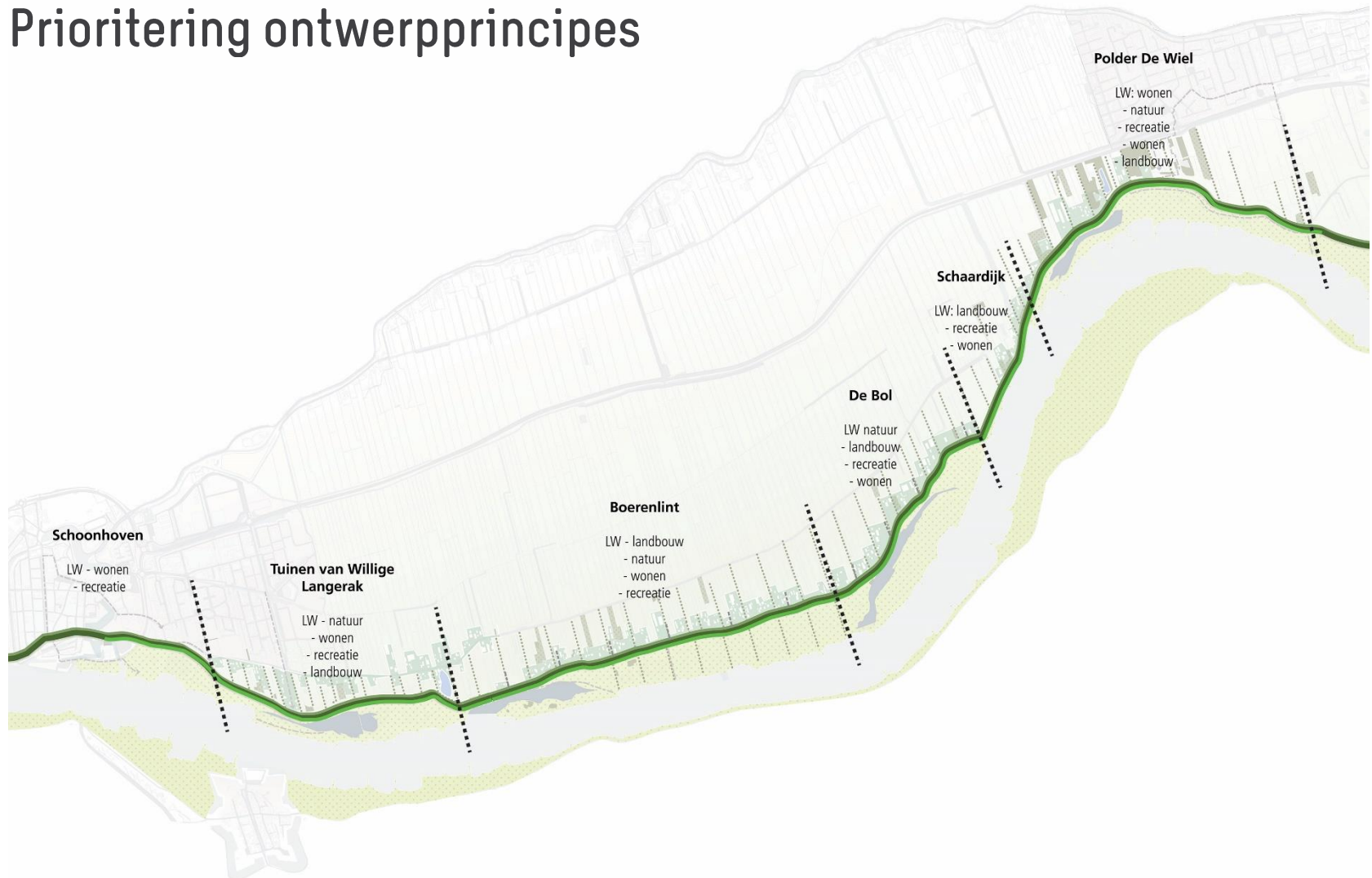
Ontwerpprincipes:

- Versterk belangrijke structuren in beplanting en monumentale bomen;
- Geef waardevolle gebouwen een leefbare toekomst;
- Verken meekoppelmogelijkheden met agrariërs.

Prioritering ontwerpprincipes

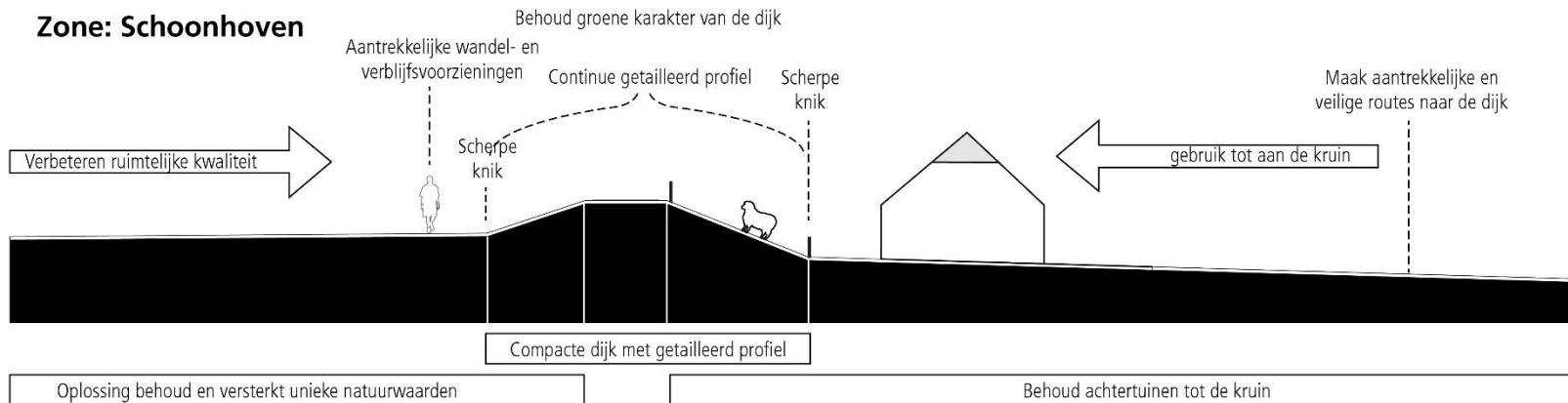

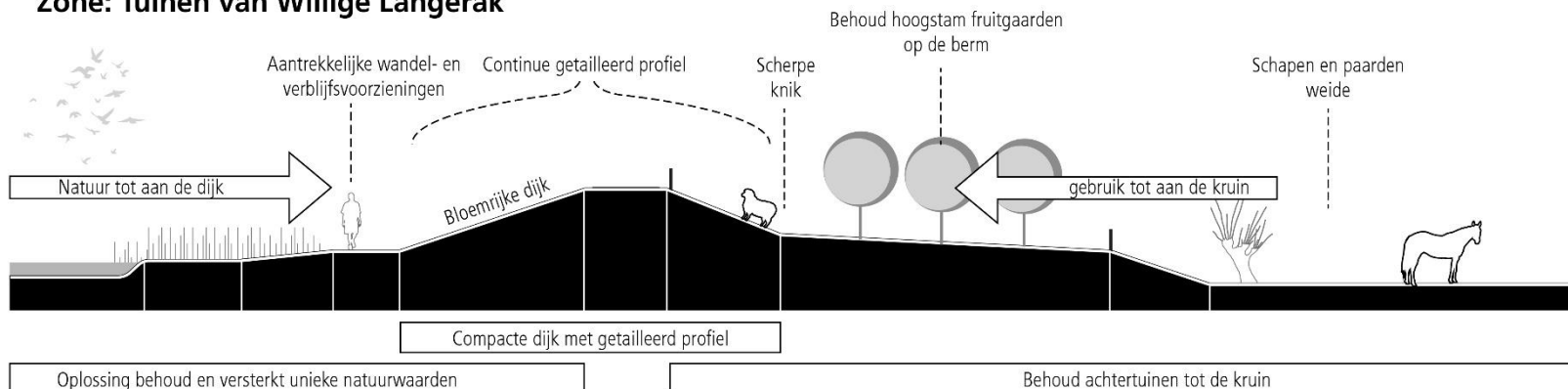
Prioritering ontwerpprincipes

Zone: Schoonhoven

Zone: Tuinen van Willige Langerak

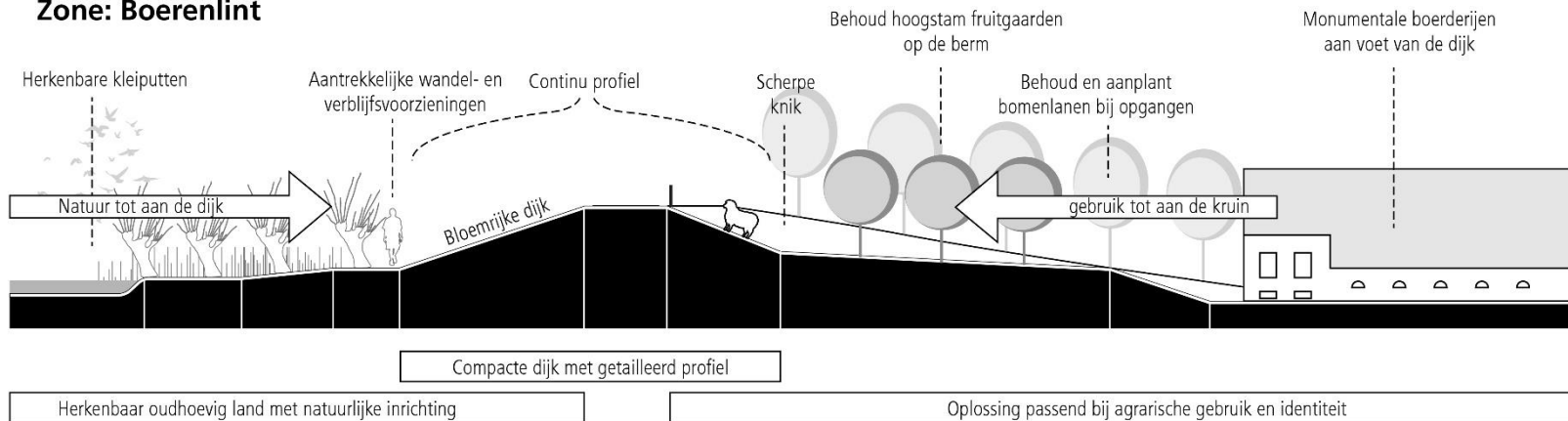

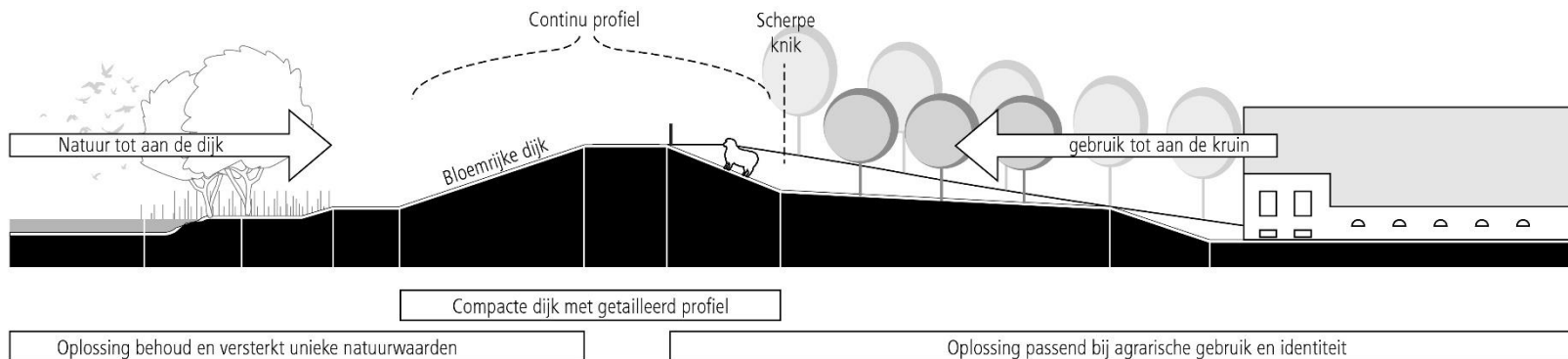
Prioritering ontwerpprincipes

Zone: Boerenlint

Zone: De Bol

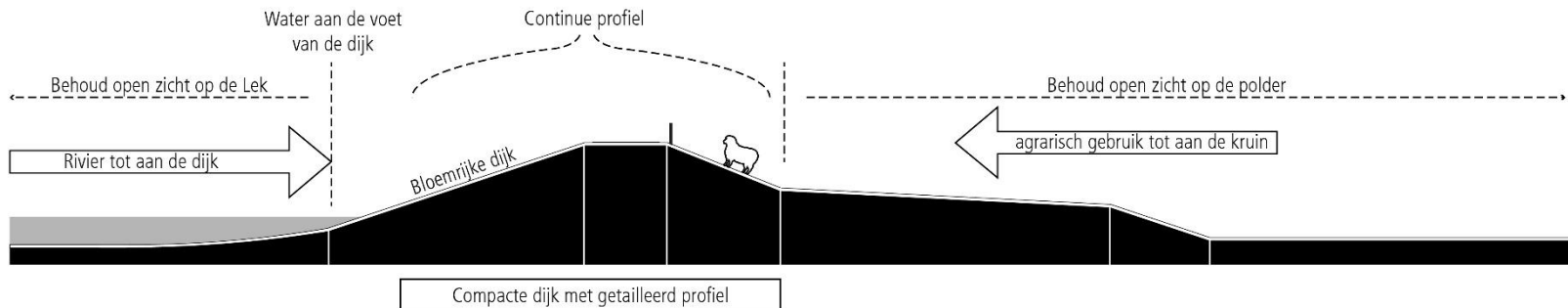

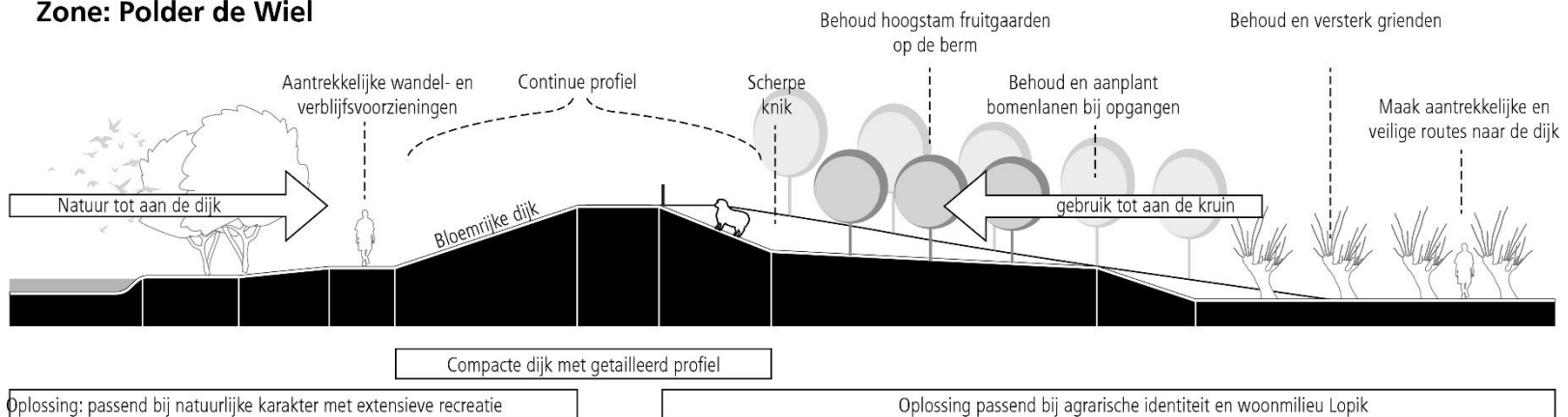
Prioritering ontwerpprincipes

Zone: Schaardijk

Zone: Polder de Wiel

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

SWECO

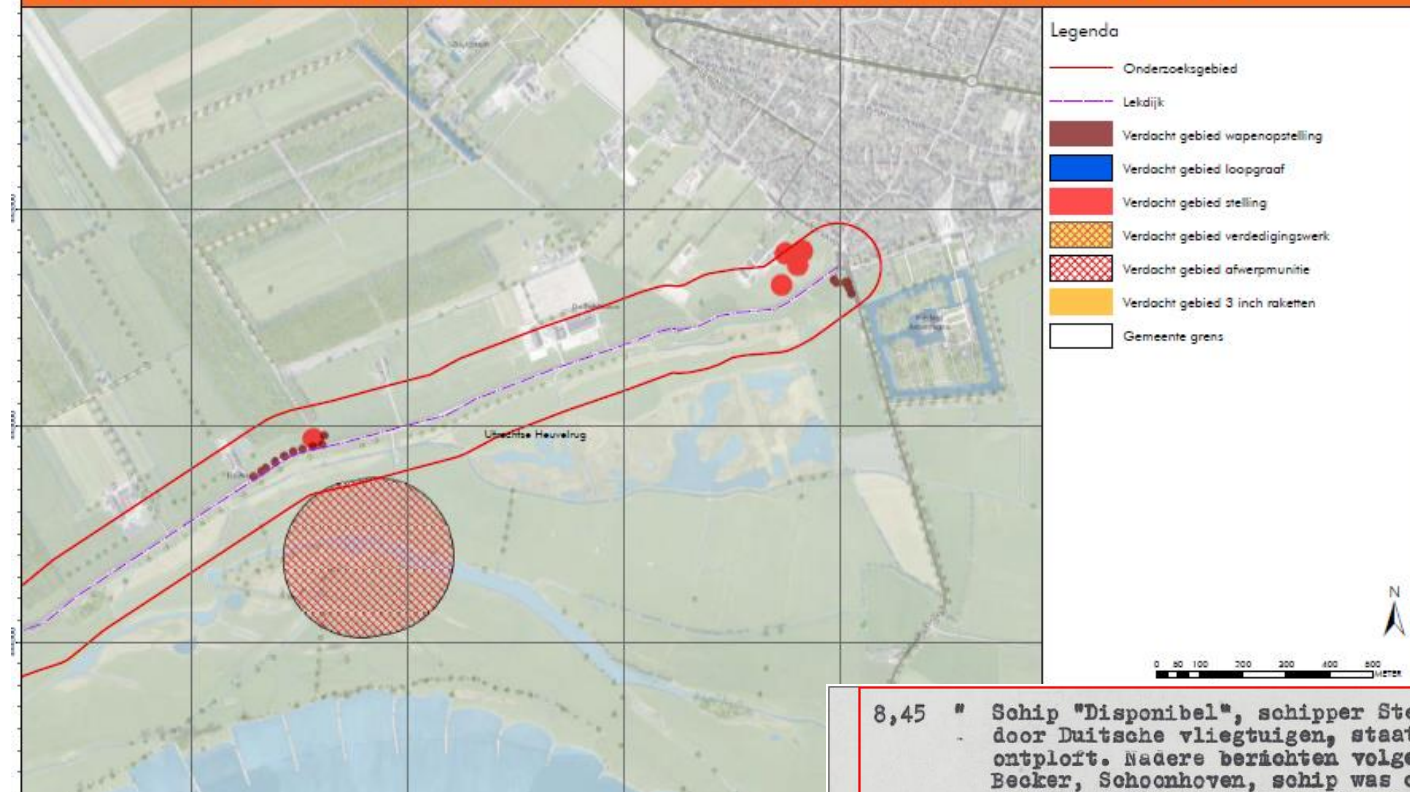
 ARCADIS Design & Consultancy
for natural and
built assets

ONDERZOEKEN: NGE, WONEN/WERKEN, BODEM EN KABELS/LEIDINGENEN

KOEN MATHOT

BODEMBELASTINGKAART CE - NGCE VERKENNING CENTRAAL HOLLAND

8,45 " Schip "Disponibel", schipper Steenbergens beschoten door Duitse vliegtuigen, staat in brand en de lading ontploft. Nadere berichten volgen. Tel. melding Sergt. Becker, Schoonhoven, schip was op weg naar Middelburg. Aan boord bevinden zich soldaat Bakker en matroos Steenbergens.

9,00 " "Shell I" meldt zich in Enkhuizen.

9,35 " D.E.V. Munitieconvooi C, D en H moeten verplaatst worden naar de Amstel (dus uit het Merwedekanaal) Schepen in Merwedekanaal, die over blijven verspreiden

9,50 " telefonisch doorgegeven Sgt. van Dam (oorspr. Zijk.D) Gevraagd Lt. Adrian terug te bellen om te verifiëren.

10,00 " Sergt. Becker, Schoonhoven rapporteert (zie 8,45 uur) Schip "Disponibel" te 8,30 uur met 6 bommen geraakt geworpen in brand geraakt, gedeeltelijk ontploft en te 9,00 uur door eigen art. in den grond geschoten. Soldt. H. Bakker en Matr. Steenbergens zijn beiden vermist. In overleg met Lt. Dusseldorp zullen bakens worden uitgezet. Zeer klein puntje steekt nog boven water uit.

Wonen en Werken in kaart brengen:

- Voor NvU beheersen van communicatie en inbreng bewoners
- Start voor Grondverwervingsplan (planvormingsfase)

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Design & Consultancy
for natural and
built assets

Verkeer en recreatie

Marc Laeven

3. Resultaten (opgaven infrastructuur)

De opgave voor infrastructuur bestaat uit de toekomstige verkeerssituatie op de dijkkruin veiliger en aantrekkelijker maken voor langzaam verkeer (voetgangers en fietsers) en de toegankelijkheid van de erven aan de dijk garanderen.

- Het creëren van veilige kruisingen bij de wandelrondjes en de dijkweg.
- De toegankelijkheid van de erven aan de kruin behouden en mogelijk veiliger maken.
- Sluipverkeer op de dijkweg ontmoedigen
- Het verhogen van de verkeersveiligheid door attentie verhogende maatregelen bij de kruisingen en in (flauwe) bochten.
- Herkenbare weginrichting voor gemotoriseerd en recreatief verkeer.
- Parkeerfaciliteiten bij recreatieve knooppunten aan de voet van de dijk creëren.

3. Resultaten (opgaven recreatie)

De opgaven voor recreatie

- Het versterken en/of uitbreiden van rustpunten op en aan de dijk op strategische punten.
- Meer parkeervoorzieningen integreren aan de voet van de dijk.
- Het recreatief padenstelsel in het buitendijks gebied meer aaneengesloten maken over de gehele lengte van het tracé.
- Binnendijks verbindingen creëren tussen de dijk en het bebouwingslint van Cabauw.
- Het verbeteren van de stadsentree van Schoonhoven voor wandelaars en fietsers.
- Verhogen van de kwaliteit van de buitenruimte bij Jachthaven 't Wilgenrak.

3. Resultaten

- Weg voldoet aan Duurzaam Veilig richtlijnen qua functie vormgeving en gebruik.
 - Vrachtauto verbod is lastig te handhaven
- Meest westelijke deel van de Lekdijk ook vormgeving aanpassen (suggestiestrook en bermmaatregelen)
- Aandachtspunten vanuit veiligheid:
 - Snelheid
 - Geleiding
 - Zichtbaarheid langzaam verkeer
 - Inhalen
- Attentiewaarde kruispunten mag beter
- Recreatieve voorzieningen mogen iets meer aandacht, eigen voorziening voor wandelaars in de bermen.

4. Conclusies en aanbevelingen

Weg voldoet aan richtlijnen Duurzaam Veilig, alleen westelijke deel kan beter

- Aanpassen wegprofiel westelijke deel

Aandacht voor snelheidsbeheersing

- Aanbrengen snelheidsremmers op kruispunten en specifieke locaties

Betere geleiding wegbeeld en attentie kruispunten

- Middels groen en reflectoren zorgen voor betere geleiding

Ruimte voor wandelvoorziening

- Bredere berm met voetpad

Aankleding recreatieve voorzieningen

- Parkeer/stallingruimte